

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไต่สวนการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย อย่างร้ายแรงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ¹

เชาวลิต กมล²

ปัญหาของประเทศไทยที่มีมาอย่างยาวนาน ประการหนึ่ง คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและ ประพฤติมิชอบ ซึ่งการทุจริตและประพฤติมิชอบของ เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ไม่ว่า จะเป็นการเบียดบังทรัพย์สินเงินทองของราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง การเอื้อหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นได้ประโยชน์จากการใช้อำนาจหน้าที่ที่ถ่วงถ่วง บังคับ ชูเชิญ เรียก รับ ผลประโยชน์ และการช่วยเหลือผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ ซึ่งการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นนี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก

การกระทำทุจริตโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากเป็นการทำลายความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อรัฐเนื่องจากความไม่โปร่งใสและความไม่ซื่อสัตย์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐทำให้ประชาชนขาดความไว้วางใจในกระบวนการทางการเมืองและการบริหารงานของรัฐแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมด้วย กล่าวคือ การทุจริตเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยทำให้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่าง

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไต่สวนการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ ตันศิริ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และรองศาสตราจารย์สุทิน รัตนวราห

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอุทัยธานี

จำกัด ถูกนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริตมักใช้อำนาจในทางที่ผิดระเบียบ กฎหมาย และรับผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้รัฐสูญเสียเงินและทรัพยากรที่ควรจะนำมาใช้พัฒนาประเทศ

แต่การที่จะดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่รู้เห็น ร่วมในการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตนั้น รัฐ หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการทางอาญาเพื่อที่จะบังคับใช้กฎหมายและนำตัวบุคคลที่ได้กระทำความผิดมาลงโทษ ควรที่จะต้องมีการกำหนดกรอบเกี่ยวกับการกำหนดอายุความให้ชัดเจน ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2561 มาตรา 55 ที่กำหนดห้ามมิให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รับหรือยกเรื่องดังต่อไปนี้

เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินสิบปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา

เรื่องที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เห็นว่ามีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม

ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาไปแล้วเกินห้าปี ในกรณีที่มีการพิจารณาเรื่องภายในกำหนดระยะเวลา แม้จะพ้นกำหนดระยะเวลาห้าปีแล้วก็ให้มีอำนาจดำเนินการต่อไปได้

การที่กฎหมายห้ามไม่ให้รับเรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกิน 10 ปี นับแต่วันที่เกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา นั้น เพราะตามสภาพจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่ล่วงเลยระยะเวลานาน อาจจะเป็นอุปสรรคในการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งพยานวัตถุ พยานเอกสาร พยานแวดล้อมต่าง ๆ ในการที่จะนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

แต่การที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2561 มาตรา 55 ได้กำหนดข้อยกเว้นว่าหากเป็นเรื่องที่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้ง และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แม้จะล่วงเลย

ระยะเวลา 10 ปีมาแล้ว หรือผู้ถูกร้อง ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ หรือพ้นจากตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาไปแล้วเกินห้าปีไปแล้ว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ก็มีอำนาจที่จะรับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังกล่าวขึ้นพิจารณาได้ ซึ่งเป็นการขัดกับหลักนิติรัฐ นิติธรรม หลักสิทธิเสรีภาพ และหลักความเสมอภาค เกิดปัญหาเกี่ยวกับการตีความว่าการกระทำใดเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เนื่องจากไม่ได้มีการกำหนดคำนิยาม เกี่ยวกับการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงไว้เป็นการเฉพาะ หรืออาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับการนำเรื่องที่ล่วงเลยระยะเวลามานานแล้วมาร้องเรียนกันในภายหลังซึ่งอยากต่อการรวบรวมพยานหลักฐาน

อีกทั้งการที่กฎหมายกำหนดว่าแม้จะเป็นเรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วกว่า 10 ปีสามารถที่จะนำมาร้องเรียนได้หากเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าว ถือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของการกำหนดอายุความที่ไม่สอดคล้องกับการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญา

กล่าวคือ อายุความในกฎหมายอาญาเป็นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายหรือรัฐสามารถดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด หากพ้นจากระยะเวลานี้ไปแล้ว รัฐย่อมไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อีกต่อไป โดยได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับอายุความในการฟ้องคดีในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 และอายุความในการลงโทษไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 98

โดยมาตรา 95 ได้กำหนดไว้ว่าในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความดังนี้

ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจะคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

และมาตรา 98 ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้นั้นยังมิได้รับโทษก็ดี ได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้ายังมิได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีแล้วแต่กรณี เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ เป็นอันล่วงเลยการลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้ดังนี้

ยี่สิบปี สำหรับโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกยี่สิบปี

สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

สิบปี สำหรับโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

ห้าปี สำหรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมาหรือโทษอย่างอื่น

ทั้งนี้ อายุความในกฎหมายอาญาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความผิดอาญาเป็นความผิดที่กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยแห่งรัฐ สังคมส่วนรวม และสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในบางประเทศการฟ้องร้องคดีอาญาจะกระทำได้แม้เวลาผ่านไป 20 ถึง 30 ปี แต่มาในระยะหลังนี้มีความคิดไปว่าระยะเวลาล่วงเลยไป อาจมีผลเสียในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านวิธีพิจารณาและการลงโทษผู้กระทำความผิดกล่าวคือ

กฎแห่งการลืม ยิ่งปล่อยให้เวลาเนิ่นนานไปความทรงจำของพยานหรือการหาพยานหลักฐานอื่น ๆ ย่อมยากขึ้น การพิสูจน์ความผิดย่อมมีโอกาสผิดพลาดได้มาก

ไม่เกิดประโยชน์ เมื่อเหตุการณ์ได้ผ่านพ้นระยะเวลานาน จนไม่เป็นที่สนใจอีกต่อไปแล้ว การลงโทษผู้กระทำผิดก็ไม่น่าจะเกิดประโยชน์

เป็นไปตามในวัตถุประสงค์ของการลงโทษ กล่าวคือผู้กระทำความผิดได้รับโทษทางอ้อมจากการที่ต้องหลบหนีอยู่ชั่วระยะเวลานาน และต้องหลบหนีอยู่ด้วยความสงบ โดยไม่กระทำความผิดให้เป็นที่สนใจต้องถูกจับมาดำเนินคดี เป็นการแสดงว่าได้พยายามทำตนเป็นคนดี ก็ควรจะยุติเรื่องที่ผ่านไปแล้วได้ เป็นการสอดคล้องกับนโยบายทางอาญาที่ให้คนกลับตนเป็นคนดีได้อย่างหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม เหตุผลเหล่านี้ในบางกรณีก็ไม่น่าจะถูกต้องเสียทีเดียวที่จะปล่อยให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นไปด้วยระยะเวลา ถ้าเป็นผู้กระทำความผิดคดีฉ้อโกง เมื่อไม่มีใครสนใจติดตามลงโทษอาจได้ใจและกระทำผิดขึ้นอีกได้ หรือพยานหลักฐานสมัยใหม่ใช้ข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความแน่นอนน่าเชื่อถือและไม่มีการลืมเลือนเหมือน

บุคคล ทำให้มีแนวคิดว่าในความผิดบางอย่างน่าจะขยายอายุความออกไปได้ ดังนั้น การกำหนดอายุความจึงต้องคำนึงถึงลักษณะของความผิด และความร้ายแรงของฐานความผิดด้วย เพื่อให้โอกาสในการค้นหาตัวผู้กระทำความผิดและพยานหลักฐาน

ดังนั้น การกำหนดอายุความในคดีทุจริตจึงถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการบังคับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการเร่งรัดในการสืบสวนสอบสวน เพื่อนำไปสู่การฟ้องคดีและมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด เนื่องจากหากไม่ยื่นฟ้องคดีต่อศาลและไม่นำตัวผู้กระทำความผิดมาศาลเพื่อพิจารณาคดีภายในอายุความที่กำหนดจะไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ ทั้งนี้ โดยทั่วไปหากผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาล หรือกรณีจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ จะนับระยะเวลาที่จำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ซึ่งหากจำเลยหนีไปจนพ้นอายุความ ก็ไม่สามารถลงโทษได้

จากการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2561 ไม่ได้กำหนดคำนิยามเกี่ยวกับการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง อีกทั้งเมื่อถือว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแล้ว แม้จะเป็นเรื่องที่ล่วงเลยระยะเวลามาแล้วกว่า 10 ปี ก็ยังสามารถนำมากล่าวหาฟ้องเรียนได้ในภายหลังโดยไม่มีกำหนดอายุความไว้ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการตีความว่าการกระทำใดเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

กล่าวคือ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2561 ไม่ได้มีการกำหนดหรือให้คำนิยามเกี่ยวกับการกระทำใดเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงไว้ จึงอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการตีความว่า การกระทำใดเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั่วไป หรือการกระทำใดเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงซึ่งแม้จะล่วงเลยระยะเวลามานานเกินกว่า 10 ปี คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็มีอำนาจที่จะยกเรื่องดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาดำเนินการได้สวนได้

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการกำหนดอายุความที่ไม่สอดคล้องกับการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญา

โดยอายุความในกฎหมายอาญาเป็นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายหรือรัฐสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด หากพ้นระยะเวลานี้ไปแล้ว ผู้เสียหายหรือรัฐย่อมไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อีกต่อไป

เพราะฉะนั้นในการกำหนดอายุความในคดีทุจริตจึงถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการบังคับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเร่งรัดดำเนินการในการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อที่จะนำไปสู่การฟ้องคดีและมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด เนื่องจากหากไม่ยื่นฟ้องคดีต่อศาลและไม่นำตัวผู้กระทำความผิดมาศาลเพื่อพิจารณาคดีภายในอายุความที่กำหนดจะไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้

ดังนั้นการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา 55 ที่กำหนดไว้ว่าหากเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับการทุจริต หากการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แม้จะเป็นเรื่องที่ล่วงเลยระยะเวลาเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยังมีอำนาจที่จะยกเรื่องดังกล่าวขึ้นพิจารณาทำการไต่สวนได้ ซึ่งอาจจะขัดหรือแย้งกับหลักการการกำหนดอายุความทางอาญา

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับการนำเรื่องที่ล่วงเลยระยะเวลามานานแล้วมาร้องเรียนในภายหลัง

กรณีตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2561 มาตรา 55 ที่กำหนดเรื่องกล่าวหาแม้จะล่วงเลยระยะเวลา 10 ปีมาแล้ว หากเป็นเรื่องกล่าวหาที่มีลักษณะที่มีความผิดร้ายแรง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็สามารถที่จะยกเรื่องดังกล่าวขึ้นไต่สวนได้นั้น อาจจะไม่สอดคล้องกับการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญา ซึ่งเหตุผลที่ต้องมีการกำหนดอายุความไว้ในคดีอาญาเนื่องจากจะช่วยป้องกันการดำเนินคดีที่ล่าช้าและไม่เป็นธรรมเมื่อผ่านพ้นระยะเวลาไปนาน เนื่องจากพยานหลักฐานต่าง ๆ อาจจะถูกทำลาย สูญหาย หรือเปลี่ยนแปลงสภาพไป นอกจากนี้การกำหนดอายุความในคดีอาญาก็เพื่อเป็นการบังคับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเร่ง

ดำเนินการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ภายในกรอบระยะเวลา ดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการเร่งรัดให้ระบบการบังคับใช้กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อีกทั้งการที่กฎหมายเปิดโอกาสให้นำเรื่องที่ได้มีการล่วงเลยระยะเวลามานานแล้ว สามารถที่จะนำมาร้องเรียนกันในภายหลัง อาจเกิดการนำเรื่องดังกล่าวมาร้องเรียนเพื่อกลั่นแกล้งให้ผู้หนึ่งผู้ใดต้องรับโทษ หรือเป็นการร้องเรียนเพื่อหวังผลในทางการเมืองก็อาจจะเกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการไต่สวนการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้นยังมีปัญหาการเกี่ยวกับข้อกฎหมายตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการตีความว่าการกระทำใดเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

ควรที่จะมีการกำหนดคำนิยาม ระบุความหมาย ลักษณะ ประเภทเกี่ยวกับการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงให้ชัดเจน ว่าการกระทำความผิดฐานทุจริตในรูปแบบใดเป็นการกระทำทุจริตที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ต้องมีมูลค่าความเสียหายมากเพียงใด เช่นอาจจะกำหนดว่าถ้าหากเป็นการกระทำความผิดที่มีความเสียหายตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไปให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือหากเป็นการกระทำความผิดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ มีผลกระทบต่อระบบราชการเป็นวงกว้าง เป็นการกระทำความผิดที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อระบบนิเวศหรือสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ถ้าเป็นการกระทำความผิดตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการกำหนดอายุความที่ไม่สอดคล้องกับการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญา

ควรมีการแก้ไข กรอบระยะเวลา หรืออายุความ เกี่ยวกับการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แม้จะเป็นเรื่องที่ล่วงเลยระยะเวลาเกินกว่า 10 ปี

มาแล้ว แต่ควรมีกรอบระยะเวลากำหนดว่าต้องไม่เกินกี่ปีจึงจะสามารถ นำเรื่องดังกล่าวมากล่าวหาหรือเรียนในภายหลังได้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรม และหลักการกำหนดอายุความในคดีอาญา เช่น แม้จะเป็นเรื่องที่ล่วงเลยระยะเวลา 10 ปี แต่ควรกำหนดไว้ว่าหากเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แต่ต้องนำมากล่าวหาหรือเรียนภายใน 20 ปี นับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา

เนื่องจากในคดีทุจริตนั้น เป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิดมีการเตรียมวางแผนในการกระทำความผิดอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีความสลับซับซ้อน จึงต้องใช้ระยะเวลาในการพิสูจน์ความผิดค่อนข้างยาวนาน ประกอบกับการรวบรวมพยานหลักฐานส่วนใหญ่เป็นพยานเอกสารต้องมีการรวบรวมเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการที่จะนำเรื่องมากล่าวหาหรือเรียนอาจจะยากในการพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิด และยังเป็นการช่วยป้องกันการดำเนินคดีที่ล่าช้าและไม่เป็นธรรมเมื่อเวลาผ่านไปนาน เนื่องจากพยานหลักฐานต่าง ๆ อาจสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และยังเป็นการทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการสอบสวนไต่สวนรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นมาตรการเร่งรัดให้ระบบการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นตัวอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับการนำเรื่องที่ล่วงเลยระยะเวลามานานแล้วมาเรียนในภายหลัง

ควรมีการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการรับเรื่องกล่าวหาหรือเรียนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในขั้นตอนการตรวจรับคำกล่าวหาควรที่จะมีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการยื่นเรื่องกล่าวหาหรือเรียนไว้ให้ชัดเจน กล่าวคือ หากเป็นเรื่องกล่าวหาการกระทำผิดฐานทุจริตทั่วไปต้องนำเรื่องดังกล่าวมากล่าวหาภายใน 10 ปี และหากเป็นเรื่องกล่าวหาการกระทำผิดฐานทุจริตที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต้องนำมากล่าวหาภายใน 20 ปี ทั้งนี้ นับแต่วันที่ได้มีการกระทำความผิด หรือรู้ว่าได้มีการกระทำความผิดถึงวันที่ได้มีการกล่าวหา

เอกสารอ้างอิง

ชาญชัย แสวงศักดิ์. องค์การอิสระ : ข้อเสนอทางกฎหมายมหาชน, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561.

บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2547.

สุพิศ ปราณีพลกรัง. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริต, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2564.

อรรถพ ศักดิ์ศิริฤดากุล. การไต่สวนและชี้มูลโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร, 2566.

บทความ

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. บทความหลักความเสมอภาค, 3 มกราคม 2548.

บรรหาญ จงเจริญประเสริฐ. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักนิติธรรมและนิติรัฐ, สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, หน้า 2.

ภรณ์ ลีนุตพงษ์. ผลกระทบระบบนิติรัฐและหลักนิติธรรม กับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย, สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, หน้า 2 – 4.

พงษ์วัฒน์ บุญพิทักษ์. สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สัญญา จุลมนต์. การกำหนดอายุความคดีอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐภายใต้หลักนิติธรรม, สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, หน้า 3

สมคิด เลิศไพฑูรย์. หลักความเสมอภาค ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ, วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 2548, หน้า 40 – 45

สุธีรา ชูบัณฑิต. บทความทางวิชาการ การนับอายุความในคดีทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ,
วารสารจลนिति, ตุลาคม - ธันวาคม 2567.

เอกสารอื่นๆ

คู่มือปฏิบัติงานด้านการไต่สวน, สำนักกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2564
วิกิพีเดีย, สารานุกรมเสรี.